

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

27 ноември 2007 година *

По дело С-435/06

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Korkein hallinto-oikeus (Финландия) с акт от 13 октомври 2006 г., постъпил в Съда на 17 октомври 2006 г., в рамките на производство по дело

С,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от г-н V. Skouris, председател, г-н P. Jann, г-н C. W. A. Timmermans, г-н A. Rosas и г-н A. Tizzano, председатели на състави, г-н R. Schintgen, г-н J. N. Cunha Rodrigues (докладчик), г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н J.-C. Bonichot, г-н T. von Danwitz и г-н Ал. Арабаджиев, съдии,

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,
секретар: г-н R. Grass,

* Език на производството: фински.

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за г-жа С, от адв. М. Fredman, asianajaja,
- за финландското правителство, от г-жа А. Guimaraes-Purokoski, в качеството на представител,
- за германското правителство, от г-н М. Lumma, в качеството на представител,
- за френското правителство, от г-н G. de Bergues и г-жа А.-L. During, в качеството на представители,
- за нидерландското правителство, от г-жа Н. G. Sevenster, в качеството на представител,
- за словашкото правителство, от г-н J. Čorba, в качеството на представител,
- за шведското правителство, от г-н А. Kruse, в качеството на представител,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н М. Wilderspin и г-н Р. Aalto, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 20 септември 2007 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 183), изменен с Регламент (ЕО) № 2116/2004 на Съвета от 2 декември 2004 година (ОВ L 367, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 90, наричан по-нататък „Регламент № 2201/2003“).
- 2 Запитването е отправено във връзка с жалба, подадена от г-жа С, майка на децата А и В, срещу решението на Oulun hallinto-oikeus (Административен съд в гр. Oulu (Финландия), с което се потвърждава решението на финландската полиция, разреждащо предаването на децата на шведските власти.

Правна уредба

Общностно право

- 3 Съвместната декларация № 28 за скандинавско сътрудничество, приложена към Акта относно условията за присъединяване на Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция и промените в Учредителните договори на Европейския съюз (ОВ С 241, 1994 г., стр. 21 и ОВ L 1, 1995 г., стр. 1), гласи:

„Договарящите страни отбелязват, че като членки на Европейския съюз Швеция, Финландия и Норвегия възнамеряват да продължат, в пълно съответствие с общностното право и с другите разпоредби на Договора за Европейски съюз, скандинавското сътрудничество помежду си, както и с други страни и области.“ [неофициален превод]

- 4 Съображение 5 от Регламент № 2201/2003 е формулирано, както следва:

„За да се гарантира равенството на всички деца, настоящият регламент обхваща всички решения относно родителската отговорност, включително мерките за защита на детето, независимо от каквато и да е връзка с брачното производство.“

5 Член 1 от този регламент гласи:

„1. Настоящият регламент се прилага, независимо от характера на съда или правораздавателния орган, по граждански дела, отнасящи се до:

[...]

б) определяне, упражняване, делегиране, ограничаване или лишаване от родителската отговорност.

2. В делата по смисъла на параграф 1, буква б) може, по-специално, да се разглежда:

а) правото на упражняване на родителски права и правото на лични отношения;

[...]

г) поставянето на детето в семейство за отглеждане или под институционална грижа;

[...]“

6 Съгласно член 2 от Регламент № 2201/2003:

„За целите на настоящия регламент:

- 1) терминът „съд“ обхваща всеки орган в държавите-членки, който разполага с компетентност по делата, които попадат в обхвата на настоящия регламент по смисъла на член 1;

[...]

- 4) терминът „решение“ означава решение [...] свързано с родителската отговорност, което е постановено от съда на държава-членка, както и да може да се нарече решението, включително постановление, заповед или присъда;

[...]

- 7) терминът „родителска отговорност“ означава всички права и задължения, отнасящи се до лицето или имуществото на детето, които са предоставени на физическо или юридическо лице по силата на решение, на закона или по силата на споразумение, имащо еднакъв правен ефект. Терминът включва правото на упражняване на родителски права и правото на лични отношения с детето;

[...]

- 9) терминът „право на упражняване на родителски права“ включва правата и задълженията за полагане на грижа за личността на детето, и по специално на правото да се определи мястото на пребиваване на детето;

[...]“

- 7 Член 8, параграф 1 от този регламент предвижда:

„Съдилищата на държава-членка са компетентни по делата, свързани с родителската отговорност за детето, ако детето има обичайно местопребиваване в тази държава-членка по времето, когато съдът е сезиран.“

- 8 По смисъла на член 16, параграф 1, буква а) от посочения регламент:

„Съдът се смята за сезиран, когато:

- а) към момента на подаване на исковата молба или на документ, имащ същото значение в съда, при условие, че ищецът не е пропуснал впоследствие да предприеме действията, необходими за връчването на съответните документи на ответника.“

9 Член 59 от Регламент № 2201/2003 гласи следното:

„1. При спазване на условията на членове 60, 63, 64 и параграф 2 от настоящия член, настоящият регламент замества в отношенията между държавите-членки конвенциите, приложими към момента на влизането му в сила, сключени между две или повече държави-членки и регламентиращи отношения, уредени от настоящия регламент.

2. а) Финландия и Швеция имат възможност да декларират, че конвенцията, подписана на 6 февруари 1931 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция и съдържаща международни частноправни разпоредби относно брака, осиновяването и настойничеството, заедно със Заключителния протокол към нея, ще се прилага, изцяло или отчасти, в отношенията помежду им вместо разпоредбите на настоящия регламент. Такива декларации се прилагат към настоящия регламент и се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз*. Те могат да бъдат оттеглени, изцяло или отчасти, във всеки момент от споменатите държави-членки.

[...]“

10 Съгласно член 64 от този регламент:

„1. Разпоредбите на настоящия регламент се прилагат само към производства, които са образувани, документи, които са официално изготвени или вписани като автентични правни инструменти, и към спогодби, сключени между страните след датата на неговото влизане в сила в съответствие с член 72.

2. Решенията, постановени след датата на влизане в сила на настоящия регламент по дела, заведени преди тази дата, но след датата на влизане в сила на Регламент (ЕО) № 1347/2000 се признават и изпълняват в съответствие с разпоредбите на глава III от настоящия регламент, ако компетентността е установена въз основа на правила, съответстващи на предвидените или в глава II или в Регламент (ЕО) № 1347/2000, или предвидени в конвенция, сключена между държавата-членка, където е постановено решението и замолената държава-членка, и която конвенция е била в сила към датата на образуването на делото.

[...]“

- 11 Съгласно член 72, Регламент № 2201/2003 влиза в сила на 1 август 2004 г. и се прилага от 1 март 2005 г., с изключение на членове 67, 68, 69 и 70, които се прилагат от 1 август 2004 г.

Национални правни системи

- 12 Шведският закон, който съдържа специални разпоредби относно закрилата на непълнолетни (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, SFS 1990, № 52), установява мерки за закрила на деца, като поемането на грижа и настаняването им против волята на родителите. Ако здравето или развитието на дадено дете е застрашено, Комитетът по социалните въпроси към общината може да поиска от Länsrätt (Окръжен административен съд) да приеме съответните мерки. В спешни случаи Комитетът може първоначално да определи сам тези мерки при условие, че Länsrätt ги потвърди.

- 13 По силата на член 1, параграф 1 от финландския закон относно предаването на лице на исландските, норвежките, шведските или датските власти с оглед изпълнението на съдебно решение за поемане на грижа или за лечение (laki huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan (761/1970), наричан по-нататък „закон 761/1970“), всяко лице, спрямо което е предприета мярка за поемане на грижа или за лечение съгласно решение на исландските, норвежките, шведските или датските органи, може при направено искане за неговото изпълнение да бъде предадено от Република Финландия на съответната държава.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 14 На 23 февруари 2005 г. Комитетът по социалните въпроси в град L (Швеция) решава незабавно да поеме грижата за деца А и В, които пребивават в този град с оглед на настаняването им в приемно семейство. Детето А, родено през 2001 г., и детето В, родено през 1999 г., са с финландско гражданство, като А има и шведско гражданство.
- 15 На 1 март 2005 г. г-жа С, придружавана от децата А и В, се установява във Финландия. Преместването ѝ в тази държава-членка е декларирано на 2 март 2005 г. Финландските органи регистрират новото ѝ местопребиваване на 10 март 2005 г., считано от 1 март 2005 г.
- 16 Решението на Комитета по социалните въпроси в град L е потвърдено на 3 март 2005 г. от Länsrätten i K län (Областен административен съд в К (Швеция), който е сезиран за целта на 25 февруари 2005 г. Шведското право предвижда тази процедура на съдебно одобрение във всички случаи, когато поемането на грижа за дете е извършено без съгласието на родителите.

- 17 Като приема, че делото е подсъдно на шведските съдилища, Kammarrätten i M (административен апелативен съд в М (Швеция) отхвърля подадената от г-жа С жалба срещу решението на Länsrätten i K län.
- 18 Компетентността на шведските съдилища е потвърдена на 20 юни 2006 г. от Regeringsrätten (Върховен административен съд (Швеция).
- 19 В деня на произнасяне на решението от Länsrätten i K län шведската полиция отправя искане до финландската полиция в град Н, където двете деца пребивават при своята баба, да ѝ окаже съдействие при изпълнението на решението. Искането е направено въз основа на закон 761/1970.
- 20 С решение от 8 март 2005 г. финландската полиция разпорежда предаването на децата А и В на шведските власти. Г-жа С оспорва решението с иск пред Oulun hallinto-oikeus, който го отхвърля.
- 21 Тогава г-жа С сезира с жалба Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд), който счита, че е необходимо тълкуване на обхвата на Регламент № 2201/2003, за да разреши спора по главното производство.
- 22 Като отбелязва, че решението за поемането на грижа и за настаняването на дете във Финландия се урежда от публичното право, Korkein hallinto-oikeus си поставя въпроса дали подобно решение се включва в съдържанието се в този регламент понятие за „граждански дела“. По-нататък, предвид обстоятелството, че във Финландия закрилата на деца изисква приемането не на едно, а на цяла серия от решения, този съд си поставя също въпроса дали посоченият регламент се отнася едновременно до поемането на грижа и до настаняването на деца или единствено до решението за настаняване.

При тези условия Korkein hallinto-oikeus решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) а) Приложим ли е Регламент [...] № 2201/2003 [...] по отношение на изпълнението на решение в неговата цялост като постановеното в дадения случай, което разпорежда незабавното поемане на грижа и настаняването на дете извън семейството му в приемно семейство, когато това решение е във формата на едно-единствено решение, прието в рамките на свързаните със закрила на детето публичноправни норми,
- б) или с оглед на член 1, параграф 2, буква г) от Регламент [№ 2201/2003] този регламент е приложим само към частта от решението, която се отнася до настаняването извън семейството му в приемно семейство;
- в) в последната хипотеза, прилага ли се Регламент [№ 2201/2003] към решението за настаняване, което се съдържа в решението за поемане на грижа, дори ако последното, от което зависи решението за настаняване, е предмет на правна уредба в областта на взаимното признаване и изпълнение на съдебни и административни решения, хармонизирана в рамките на сътрудничество между съответните държави-членки?
- 2) Като се има предвид обстоятелството, че Регламент [№ 2201/2003] не споменава хармонизираната по инициатива на Съвета на скандинавските страни уредба относно признаването и изпълнението на решения за настаняване, уредени от публичното право, и взема предвид само съответната конвенция, приета по граждански дела, възможно ли е при утвърдителен отговор на първия въпрос, буква а) въпросната хармонизирана правна уредба въпреки това да се приложи по отношение на поемането на грижа за дете, при положение че тази правна уредба се основава на незабавното признаване и изпълнение на административните решения посредством сътрудничество между административните органи?

- 3) При утвърдителен отговор на първия въпрос, буква а) и отрицателен отговор на втория въпрос и с оглед на член 72 и член 64, параграф 2 от Регламент [№ 2201/2003], както и на хармонизираната уредба на скандинавските страни относно решенията за поемане на грижа, уредени от публичното право, приложим ли е посоченият регламент [№ 2201/2003] *ratione temporis* по дело, по което на 23 февруари 2005 г. шведските власти са постановили своето решение и което се отнася както до незабавното поемане на грижа, така и до настаняването в приемно семейство, а на 25 февруари 2005 г. са предоставили за потвърждение пред *Länsrätt* решението за незабавното поемане на грижа, който съд го одобрява на 3 март 2005 г.?”

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос, буква а)

- ²⁴ С този въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали член 1, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че от една страна, той се прилага спрямо едно-единствено решение, което разпорежда незабавното поемане на грижа и настаняването на дете извън семейството му в приемно семейство, и от друга, че това решение се включва в понятието „граждански дела“ по смисъла на тази разпоредба, след като тя е приета в рамките на свързаните със закрилата на детето публичноправни норми.

- ²⁵ По отношение на решението за поемане на грижа за дете следва да се определи дали то е свързано с родителската отговорност и следователно дали попада в обхвата на Регламент № 2201/2003.

26 В това отношение следва да се изтъкне, че съгласно член 1, параграф 1, буква б) Регламент № 2201/2003 се прилага, независимо от характера на съда или правораздавателния орган, по граждански дела, отнасящи се до определяне, упражняване, делегиране, ограничаване или лишаване от родителската отговорност. Освен това по силата на член 2, точка 1 от този регламент терминът „съд“ обхваща всеки орган в държавите-членки, който разполага с компетентност по делата, които попадат в обхвата на посочения регламент.

27 Съгласно член 2, точка 7 от същия регламент „родителската отговорност“ включва всички права и задължения, отнасящи се до лицето или имуществото на детето, които са предоставени на физическо или юридическо лице по силата на решение, на закона или по силата на споразумение, имащо еднакъв правен ефект, по-конкретно правото на упражняване на родителски права и правото на лични отношения с детето.

28 Поемането на грижа за едно дете не се съдържа изрично сред въпросите, които съгласно член 1, параграф 2 от посочения регламент са свързани с родителската отговорност.

29 Това обстоятелство обаче не може да изключи решение за поемане на грижа за дете от обхвата на Регламент № 2201/2003.

30 Действително, употребата на израза „по-специално“ в член 1, параграф 2 от Регламента означава, че направеното изброяване в разпоредбата има примерен характер.

- 31 По-нататък, от съображение 5 на Регламент № 2201/2003 следва, че за да се гарантира равенството на всички деца, този регламент обхваща всички решения в областта на родителската отговорност, включително мерките за закрила на детето.
- 32 Решение за поемане на грижа за дете като това по главното производство обаче по естеството си съставлява мярка с публичноправен характер, чиято цел е да задоволи нуждите от закрила и подпомагане на непълнолетните.
- 33 Освен това от представената пред Съда преписка е видно, че във Финландия поемането на грижа за дете има за последица предоставянето на Комитета по социалните въпроси на тази държава-членка на правомощието да определи неговото място на пребиваване. Тази мярка е в състояние да засегне упражняването на родителските права, което съгласно член 2, точка 9 от Регламент № 2201/2003 включва именно правото да се определи мястото на пребиваване на детето. Това правомощие следователно се отнася до родителската отговорност, тъй като съгласно член 1, параграф 2, буква а) от този регламент упражняването на родителски права представлява един от въпросите, свързани с тази отговорност.
- 34 По отношение на настаняването следва да се посочи, че съгласно член 1, параграф 2, буква г) от Регламент № 2201/2003 поставянето на дете в семейство за отглеждане или под институционална грижа е една от областите, свързани с родителската отговорност.
- 35 Както посочва генералният адвокат в точка 28 от своето заключение, поемането на грижа и настаняването са действия, тясно свързани помежду си, в смисъл че от една страна, поемането на грижа може да се постанови самостоятелно само като временна мярка, а от друга страна, настаняването на дете против волята на родителите е възможно само след поемането на грижата за него от компетентния орган.

36 При тези условия изключването от обхвата на Регламент № 2201/2003 на решението за поемане на грижа за дете по същество би подкопало действието на практика на този регламент в държавите-членки, в които закрилата на децата, включително тяхното настаняване, изисква приемането на множество решения. По-нататък, предвид обстоятелството, че в други държави-членки тази закрила е осигурена посредством едно-единствено решение, равното третиране на съответните деца също би било поставено под въпрос.

37 Относно Регламент № 2201/2003 следва да се определи дали той се прилага по отношение на решения за поемане на грижа и за настаняване на дете, които са уредени от публичното право.

38 Член 1, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 прогласява принципа, според който обхватът на регламента се отнася до „граждански дела“, без при това да се определят съдържанието и обсегът на това понятие.

39 Важно е да се припомни, че в рамките на Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно съдебната компетентност и изпълнението на решенията по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32), изменена с Конвенцията от 9 октомври 1978 г. относно присъединяването на Кралство Дания, на Ирландия и на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия (ОВ L 304, стр. 1 и — изменен текст — стр. 77), с Конвенцията от 25 октомври 1982 г. относно присъединяването на Република Гърция (ОВ L 388, стр. 1), с Конвенцията от 26 май 1989 г. относно присъединяването на Кралство Испания и на Португалската република (ОВ L 285, стр. 1) и с Конвенцията от 29 ноември 1996 г. относно присъединяването на Република Австрия, на Република Финландия и

на Кралство Швеция (ОВ С 15, 1997 г., стр. 1, наричана по-нататък „Брюкселска конвенция“), Съдът е призван да тълкува посоченото в член 1, първа алинея, първо изречение от тази конвенция понятие „граждански и търговски дела“.

40 Съдът многократно е постановявал, че за да се гарантират в границите на възможното равни и еднообразни права и задължения, произтичащи от Брюкселската конвенция за договарящите държави и за заинтересованите лица, посочената разпоредба не следва да се тълкува като обикновено препращане към вътрешното право на една или друга засегната държава. Понятието „граждански и търговски дела“ трябва да се разглежда като самостоятелно понятие, което следва да се тълкува, от една страна, в зависимост от целите и от системата на Брюкселската конвенция, и от друга страна, с оглед на общите принципи, които произтичат от съвкупността от националните правни системи (вж. Решение от 15 февруари 2007 г. по дело Lechouritou и др., С-292/05, Сборник, 2007 г., стр. I-1519, точка 29 и цитираната съдебна практика).

41 Макар да приема, наред с ищеца по главното производство, другите представители становища държави-членки и Комисията на Европейските общности, че понятието „граждански дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 трябва също да бъде предмет на самостоятелно тълкуване в общностното право, шведското правителство твърди, че решение за поемане на грижа и за настаняване на дете, което е израз на упражняването на публични правомощия, не попада в обхвата на този регламент.

42 В подкрепа на тезата си това правителство се позовава на практиката на Съда, съгласно която, независимо че някои правни спорове между орган на публична власт и частноправен субект могат да попаднат в обхвата на Брюкселската конвенция, случаят е различен, когато органът на публична власт действа при упражняване на своите публични правомощия (Решение от 1 октомври 2002 г. по дело Henkel, С-167/00, Recueil, стр. I-8111, точки 26 и 30, както и Решение от 15 май 2003 г. по дело Préservatrice foncière TIARD, С-266/01, Recueil, стр. I-4867, точка 22).

43 Според шведското правителство било трудно да си представим решение, което да е по-явна последица от упражняването на публични правомощия от решението, с което се разпорежда поемането на грижа за дете и което в определени случаи можело дори да ограничи напълно неговата свобода.

44 Това тълкуване на член 1, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 не може да се приеме.

45 В действителност, тъй като тълкуването на понятието граждански дела трябва да бъде с оглед на целите на Регламент № 2201/2003, ако решенията за поемане на грижа и за настаняване на дете, които в някои държави-членки се уреждат от публичното право, трябва единствено поради тази причина да бъдат изключени от обхвата на Регламента, самото постигане на целта за взаимно признаване и изпълнение на решения по дела, свързани с родителската отговорност, би било явно осуетено. В този контекст следва да се изтъкне, че от разпоредбите на член 1, параграф 1 и на член 2, точка 1 от Регламент № 2201/2003 е видно, че нито организацията на съдебната система в държавите-членки, нито предоставянето на компетентност на административните органи могат да окажат влияние върху обхвата на регламента и върху тълкуването на понятието за граждански дела.

46 Поради това понятието „граждански дела“ следва да бъде предмет на самостоятелно тълкуване.

47 Само еднообразното прилагане на Регламент № 2201/2003 в държавите-членки, което изисква обхватът му да бъде определен от общностното, а не от националното право, е в състояние да гарантира постигането на преследваните от този регламент цели, сред които е равното третиране на всички засегнати деца.

- 48 Съгласно съображение 5 от Регламент № 2201/2003 тази цел е гарантирана само ако всички решения относно родителската отговорност попадат в обхвата на този регламент.
- 49 В член 2, точка 7 от посочения регламент тази отговорност е широко дефинирана в смисъл, че тя обхваща всички права и задължения, отнасящи се до личността или имуществото на детето, които са предоставени на физическо или юридическо лице по силата на решение, на закона или по силата на споразумение, имащо еднакъв правен ефект.
- 50 Както изтъква генералният адвокат в точка 44 от своето заключение, в това отношение е без значение, че родителската отговорност е засегната от мярка на държавна закрила или от решение, взето по инициатива на носител или носители на родителски права.
- 51 Следователно понятието „граждански дела“ трябва да се тълкува в смисъл, че то може да обхване дори мерки, които от гледна точка на правото на държавачленка се уреждат от публичното право.
- 52 Това тълкуване се затвърждава освен това и от съображение 10 от Регламент № 2201/2003, съгласно което Регламентът няма за цел да се прилага „към публичните мерки от общ характер по въпросите на обучението или здравеопазването“. Това изключение потвърждава, че волята на общностния законодател не е била да изключи всички мерки от публичноправен характер от обхвата на посочения регламент.

53 С оглед на изложените по-горе съображения на първия въпрос, буква а) следва да се отговори, че член 1, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че едно-единствено решение, с което се разпорежда незабавното поемане на грижа и настаняване на дете извън семейството му в приемно семейство, попада в обхвата на понятието „граждански дела“ по смисъла на тази разпоредба, когато това решение е прието в рамките на публичноправни норми, свързани със закрилата на детето.

По първия въпрос, букви б) и в)

54 Тези въпроси са повдигнати от препращащата юрисдикция само в хипотезата, при която в своя отговор на първия въпрос, буква а) Съдът би тълкувал понятието „граждански дела“ съгласно член 1, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 в смисъл, че то не обхваща едно-единствено решение, с което се разпорежда незабавното поемане на грижа и настаняване на дете извън семейството му в приемно семейство, когато това решение е прието в рамките на свързани със закрилата на детето публичноправни норми.

55 Предвид отговора на първия въпрос, буква а), не следва да се отговаря на първия въпрос, букви б) и в).

По втория въпрос

56 С този въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали Регламент № 2201/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че приетата в рамките на

сътрудничеството между скандинавските държави хармонизирана национална правна уредба, свързана с признаването и изпълнението на административни решения за поемане на грижа и за настаняване на лица, може да се приложи спрямо решение за поемане на грижа за дете, което попада в обхвата на посочения регламент, когато той не предвижда това.

- 57 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика националната юрисдикция, която в рамките на своята компетентност е длъжна да прилага нормите на общностното право, има задължението да осигури пълното действие на тези норми и ако е необходимо, по собствена инициатива да не прилага всяка противоречаща разпоредба от националното законодателство (вж. по-конкретно Решение от 9 март 1978 г. по дело *Simmenthal*, 106/77, *Recueil*, стр. 629, точки 21—24, Решение от 19 юни 1990 г. по дело *Factortame* и др., C-213/89, *Recueil*, стр. I-2433, точки 19—21 и Решение от 18 юли 2007 г. по дело *Lucchini*, C-119/05, *Сборник*, 2007 г., стр. I-6199, точка 61).
- 58 Съгласно член 59, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 този регламент заменя сключените между държавите-членки конвенции, които се отнасят до уредените в него въпроси.
- 59 По смисъла на член 59, параграф 2, буква а) от посочения регламент „Финландия и Швеция имат възможност да декларират, че конвенцията, подписана на 6 февруари 1931 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция и съдържаща международни частноправни разпоредби относно брака, осиновяването и настойничеството, заедно със Заключителния протокол към нея, ще се прилага, изцяло или отчасти, в отношенията помежду им вместо разпоредбите на настоящия регламент.“
- 60 Става въпрос за единствената разпоредба, дерогираща правилото, посочено в точка 58 от настоящото решение. Като такава тя следва да се тълкува стеснително.

- 61 Сътрудничеството между скандинавските държави в областта на признаване и изпълнение на административни решения за поемане на грижа и за настаняване на лица не е сред изключенията, изброени изчерпателно в Регламент № 2201/2003.
- 62 Следователно хармонизирана национална правна уредба като закон 761/1970 не може да се прилага по отношение на решение за поемане на грижа и за настаняване на дете, което попада в обхвата на Регламент № 2201/2003.
- 63 Този извод не се обезсилва от съвместна декларация № 28 за скандинавско сътрудничество.
- 64 В действителност съгласно посочената декларация присъединените към скандинавското сътрудничество държави-членки на Европейския съюз, се задължават да продължат това сътрудничество в съответствие с общностното право.
- 65 Следователно сътрудничеството трябва да зачита принципите на общностния правов ред.
- 66 При това положение на втория въпрос следва да се отговори, че Регламент № 2201/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че приетата в рамките на скандинавското сътрудничество хармонизирана национална правна уредба, свързана с признаването и изпълнението на административни решения за поемане на грижа и за настаняване на лица, не може да се прилага към решение за поемане на грижа за дете, което попада в обхвата на този регламент.

По третия въпрос

- 67 С този въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали Регламент № 2201/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че той е приложим *ratione temporis* по дело като това по главното производство.
- 68 От член 64, параграф 1 и член 72 от Регламент № 2201/2003 е видно, че той се прилага към образувани производства, към документи, които са официално изготвени или вписани като автентични правни инструменти, и към спогодби, сключени между страните след 1 март 2005 г.
- 69 По-нататък, член 64, параграф 2 от този регламент предвижда, че „решенията, постановени след датата на влизане в сила на настоящия регламент по дела, заведени преди тази дата, но след датата на влизане в сила на Регламент (ЕО) № 1347/2000 се признават и изпълняват в съответствие с разпоредбите на глава III от настоящия регламент, ако компетентността е установена въз основа на правила, съответстващи на предвидените или в глава II или в Регламент (ЕО) № 1347/2000, или предвидени в конвенция, сключена между държавата-членка, където е постановено решението и замолената държава-членка, и която конвенция е била в сила към датата на образуването на делото.“
- 70 По дело като това по главното производство Регламент № 2201/2003 се прилага само ако са изпълнени трите кумулативни условия, посочени в предходната точка от настоящото решение.
- 71 По отношение на първото от тези условия е важно да се установи, че според препращащата юрисдикция, която е единствено компетентна да прецени фактическите обстоятелства по делото по главното производство, решението, чието изпълнение се разглежда, е на *Länsrätten i K län* от 3 март 2005 г. Следователно то е постановено след датата на влизане в сила на Регламент № 2201/2003.

- 72 По отношение на второто необходимо условие от акта за препращане е видно, че процедурата за поемане на грижа за децата А и В е започнала „през есента на 2004 г.“, т.е. преди да започне прилагането на Регламент № 2201/2003, но след влизането в сила на Регламент № 1347/2000, който съгласно член 46 от последния, влиза в сила на 1 март 2001 г. Препращащата юрисдикция следва да провери дали случаят действително е такъв.
- 73 По отношение на третото условие, посочено в точка 69 от настоящото решение, следва да се изтъкнат следните съображения.
- 74 Съгласно член 8, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 съдилищата на държава-членка са компетентни по делата, свързани с родителската отговорност за детето, ако детето има обичайно местопребиваване в тази държава-членка по времето, когато съдът е сезиран.
- 75 С решение от 20 юни 2006 г. Regeringsrätten потвърждава въз основа на националното право компетентността на шведските съдилища по делото. Този съд счита, че към датата, когато Комитетът по социалните въпроси е започнал проверка на семейното положение на децата А и В, те са пребивавали в Швеция в съдебния район на Länsrätten i K län.
- 76 От това произтича, че по смисъла на член 64, параграф 2 от Регламент № 2201/2003 правилата за компетентност, приложени въз основата на националното право, са в съответствие с предвидените в този регламент. Следователно третото необходимо условие е изпълнено.

77 С оглед на гореизложеното на третия въпрос следва да се отговори, че в зависимост от преценката на фактическите обстоятелства, която е от компетентността само на препращащата юрисдикция, Регламент № 2201/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че е приложим *ratione temporis* по дело като това по главното производство.

По съдебните разноски

78 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по разноските. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) Член 1, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000, изменен с Регламент (ЕО) № 2116/2004 на Съвета от 2 декември 2004 година, трябва да се тълкува в смисъл, че едно-единствено решение, с което се разпорежда незабавното поемане на грижа и настаняване на дете извън семейството му в приемно семейство, попада в обхвата на понятието „граждански дела“ по смисъла на тази разпоредба, когато това решение е прието в рамките на публичноправни норми, свързани със закрилата на детето.

- 2) Регламент № 2201/2003, изменен с Регламент № 2116/2004, трябва да се тълкува в смисъл, че приетата в рамките на скандинавското сътрудничество хармонизирана национална правна уредба, свързана с признаването и изпълнението на административни решения за поемане на грижа и за настаняване на лица, не може да се прилага към решение за поемане на грижа за дете, което попада в обхвата на този регламент.

- 3) В зависимост от преценката на фактическите обстоятелства, която е от компетентността само на преpraщaщата юрисдикция, Регламент № 2201/2003, изменен с Регламент № 2116/2004, трябва да се тълкува в смисъл, че е приложим *ratione temporis* по дело като това по главното производство.

Подписи